

Biblioteka

TRAGOM KLASIKA

Urednik izdanja

Tea Jovanović

Naslov originala

Henryk Sienkiewicz

KRZYZACY

H. Sjenkjevič

KRSTAŠI

knjiga prva

Prevod sa poljskog
Lazar R. Knežević

 dereta

PRVA KNJIGA

1.

U mestu Tinjcu, u manastirskoj gostionici *Kod divljeg bizo-
na*, sedelo je nekoliko ljudi i slušalo jednog starog viteza. On je došao iz dalekih krajeva i pričao je svoje doživljaje iz rata i s puta.

Bio je to mršav i bradat čovek, u punoj muškoj snazi, gotovo gorostasan i plećat, kose uvijene u mrežu podnizanu šljokicama. Na sebi je imao kožni kaput, izbrazdan prugama što ih je utisnuo oklop. Za pojasom od bakarnih pločica nosio je nož u nožnici od roga, a o bedru kratak putnički mač.

Odmah do njega za stolom sedeo je mladić duge kose i vesela pogleda, očevidno njegov drug, a možda i štitonoša, jer je i on bio u putničkom odelu i u istom takvom kožnom kaputu izbrazdanom od oklopa. Ostalo društvo sačinjavali su dvojica seoskih vlastelina iz okoline Krakova i trojica građana u crvenim naboranim kapama, čije su im tamne rese padale čak do laktova.

Gostioničar, Nemač, u žućkastoj kukuljači s reckastim okovratnikom, sipao im je iz kondira gusto pivo u zemljane kupe i radoznalo slušao vitezovo pričanje.

Ali još radoznalije slušali su ga građani. Tada je već bila znatno opala mržnja koja je za vreme Lokjetekove¹ vlade razdvajala grad od vlastele, pa je građanstvo dizalo glavu ponositije nego ranije. Onda je bila cenjena njegova gotovost *ad concessionem pecuniarum*,² pa su stoga građani često bili viđani po krčmama kako piju zajedno s vlastelom. A ova ih je čak i dosta rado gledala, jer su oni, kao ljudi kojima je bilo lakše da imaju gotov novac, obično plaćali za plemiće.

Tako su i sad sedeli, razgovarali i namigivali s vremena na vreme na krčmara da puni kupe.

– Pa to ste vi, plemeniti viteže, prošli dosta sveta – reče jedan trgovac.

– Od tih što se sležu sa svih strana u Krakov malo njih je preturilo preko glave koliko ja – odgovori vitez.

– A mnogo će ih se sleći – nastavi građanin. – Velike su to svečanosti i velike su sreće za kraljevinu. Vele i to, a to je sigurno istina, da je kralj naredio da se cela kraljičina ložnica obloži zlatnim brokatom podnizanim biserom i da se istom tkaninom obloži i nebo iznad nje. Biće megdana i zabave kakvih svet još nije video.

– Prijatelju Gamrote, nemoj prekidati viteza – reče drugi trgovac.

– Ne prekidam ga ja, prijatelju Ajertreteru, nego mislim da je njemu milo da zna šta se govori jer sigurno ide u Krakov. Ionako se danas nećemo vraćati u grad, pošto će se

¹ Lokjetek – lakat dug; nadimak poljskog kralja Vladislava I (1306–1333).

² Lat.: da pritiče u pomoć novcem.

kapije zatvoriti pre no što bismo stigli. A ovde se od gada, koji se koti u prašini, ne može spavati, pa ćemo imati vremena za sve.

– Vi na jednu reč odgovarate s dvadeset. Znači da starite, prijatelju Gamrote.

– Pa ipak, još sam kadar da nosim pod pazuhom ceo komad vlažnog sukna.

– Jest, onog što se prozire kao sito.

Dalju prepirku prekide vitez rečima:

– Razume se da ću se zadržati u Krakovu jer sam slušao o trkama, a na megdanima bismo rado ogledali svoju snagu i ja, a i ovaj moj sinovac, koji je, mada još mlad i golobrad, već mnogo oklopnika prostro po zemlji.

Gosti pogledaše mladića, a ovaj se veselo osmehnu, zabaci za uši svoje duge vlasi i prinese ustima kupu s pivom.

Stari vitez dodade:

– Uostalom, i kad bismo hteli da se vratimo, ne bismo imali kud.

– Kako to? – upita jedan vlasteličić. – Odakle ste i kako se zovete?

– Zovem se Mačko iz Bogdanjeca, a ovaj mladić, sin mog rođenog brata, zove se Zbiško. Grb nam je tupa potkovica, a bojni poklič: „Grad!“

– A gde se nalazi vaš Bogdanjec?

– Eh, gde! Bolje pitajte, pane brate, gde je bio, jer ga više nema. Još za vreme rata između Gžimalita i Nalenča naš Bogdanjec su toliko zapalili da je ostala samo stara kuća. Pokupili nam sve što smo imali, a sluge se razbegle. Ostala je

gola zemlja, jer su i seljaci iz susedstva pobjegli dalje u stepu. S bratom, ocem ovoga mladića, ja podigoh kuću ponovo, ali voda nam je odnese još iduće godine. Onda mi umre brat i ja ostadoh sâm sa siročetom. A u to vreme govorilo se o ratu i o tome kako Jasko iz Olesnice, koga je kralj poslao u Vilnu kod Mikolaja iz Moskožova, potajno vrbuje za Poljsku vitezove. Kako sam poznao čestitoga paroha i našega krvnog srodnika Janka iz Tulče, založih kod njega zemlju, kupih za novce vitešku opremu i konje, pa se opremih kako treba za rat. Posadih dečka, kome je tada bilo dvanaest godina, na povodnika, pa pravo Jasku iz Olesnice.

– S dečkom?

– Nije vam on onda bio ni dečak, ali to je bilo snažno odmalena. Još u dvanaestoj godini se dešavalo da opre samostrel o zemlju, pritisne ga trbuhom i tako okrene polugu da nijedan od Engleza koje smo pod Vilnom videli nije mogao bolje da zapne.

– Toliko je bio jak?

– U dvanaestoj godini nosio mi je šlem, a od trinaeste i štit.

– Tamo ste se naratovali do mile volje.

– Zbog Vitolda. Knez je sedeo kod krstaša i svake godine napadao Litvu i Vilnu. S njim su išli razni narodi: Nemci, Francuzi, Englezi, koji su najbolji strelci, Česi, Švajcarci i Burgunđani. Posekli su šumu, po drumovima podigli zamkove, a Litvu su najzad tako strašno opustošili ognjem i mačem da je sav narod hteo da napusti zemlju i traži drugu, makar to

bio i kraj sveta, čak i među Belijalovom³ decom, samo što dalje od Nemaca.

– Čuli smo mi da su svi Litvanci hteli da se sele sa ženama i decom, no mi u to nismo verovali.

– A ja sam to gledao. Ej, da nije bilo Mikolaja iz Moskožova, Jaska iz Olesnice i nas, a ja to ne kažem da bih se pohvalio, Vilna danas ne bi postojala.

– Jest, znamo mi to. Niste hteli da predate grad.

– Pa razume se da nismo! Pazite dobro šta ću vam sad reći, jer sam dugo vojevao i poznajem rat. Još stari su nazivali zubate Litvance „Besna Litva“ i to je istina. Oni se dobro tuku, ali s vitezovima se ne mogu meriti u polju. Kad se Nemcima konji zaglibe u močvarama ili kad je gusta šuma, onda je drugo.

– Nemci su dobri vitezovi – uzviknu jedan građanin.

– Stoje oni jedan uz drugoga kao zid, toliko pokriveni oklopima da im se, psima, jedva oči vide kroz rešetku. Nastupaju svi zajedno i zbrišu kao val. Desi se da udari Litva, pa se raspe kao pesak. A ako se baš i ne raspe, onda je oni poobaraju kao snoplje i razgaze svojim konjima. Sem toga, među krstašima nisu samo Nemci, jer koliko god ima naroda na svetu, sve to njima služi. A jesu hrabri! Ne jednom povije se tek vitez, naperi koplje i, još pre bitke, potpuno sâm, ki-diše na celu vojsku kao kobac u jato.

– Hriste! – uzviknu Gamrot. – A koji li su od njih najbolji?

– To zavisi od vrste oružja. Za samostrel je najbolji Englez; on strelom može i oklop da probije, a goluba na sto

³ Belijal je po Svetom pismu vrhovni zapovednik đavola.

koraka da ustreli. Česi strašno sekirama seku. Za dvorezni mač nema boljega od Nemca. Švajcarac rado tuče gvozdenom batinom, a najveći vitezovi su oni iz Francuske. Francuz će ti se tući i na konju i peške, a uz to će ti, mada je to pobožan narod, govoriti veoma pogrdne reči, a ipak ne razumeš, jer njihov govor liči na presecanje kositrenih tanjira. Prebacivali su nam preko Nemaca da branimo neznabošce i Saracene⁴ od krsta i obavezivali se da to dokažu megdanom. I takav božji sud je vršen između četiri njihova i četiri naša viteza, a sastanak je zakazan na dvoru rimskog i češkog kralja Vaelava.

Vlasteličice i trgovce obuže još veća radoznalost, pa ispružiše vratove preko kupa prema Mačku iz Bogdanjeca i stadoše da ga ispituju:

– A koji su bili od naših? Govorite brzo!

Mačko naže kupu, otpi iz nje i odgovori:

– O, ne bojte se za njih. Tu je bio Jan iz Vloščove, vlastelin dobžinjski, tu Mikolaj iz Vašmuntova, zatim Jasko iz Zdakova i Jaroš iz Čehova, sve čuveni vitezovi i na izbor junaci. Svejedno im je da li se bore kopljima, mačevima ili sekirama. Imale su ljudske oči šta da gledaju i uši da slušaju, jer, kao što rekoh, Francuzu metneš nogu na grlo, a on ti opet govori pogrdne reči. Neka meni tako pomognu bog i sveti krst kao što će oni nadgovoriti, a naše nadbiti.

– Biće slave ako blagoslovi bog – reče jedan vlasteličić.

⁴ Saraceni – lat. reč, danas: istočnjaci; prvobitno: ime kojim su u Evropi nazivali Arabljane, a zatim sve muhamedance, Turke i sve nehrišćanske narode.

– I Sveti Stanislav – dodade drugi, pa se potom okrenu Mačku i reče:

– Dede, pričajte. Hvalili ste Nemce i druge vitezove da su junaci i da su lako Litvu pobeđivali. A zar im s vama nije bilo teže? Jesu li sa isto toliko volje išli i na vas? Kako je bilo? Hvalite i naše!

Mačko iz Bogdanjeca očevidno nije bio hvališa, jer skromno odgovori:

– Koji su nedavno došli iz dalekih zemalja, ti su rado na nas udarali, ali kad bi pokušali nekoliko puta, onda već ne bi to činili sa istim srcem. Naš narod je prekaljen. Stoga su nam često prigovarali: „Prezirete smrt, a pomažete Saracene! Stoga ćete biti prokleti!“ A kako to nije istina, kod nas je upornost još više rasla. Kralj i kraljica su pokrstili Litvu i tamo svaki ispoveda Hrista, mada svaki ne ume. Poznato je da je naš milostivi gospodar kad su u Sabornoj crkvi u Plocku bacili mnogobožački kip na zemlju, naredio da mu zapale sveću. Tek su mu popovi objasnili da to ne ide. A šta li će tek običan čovek! Mnogi, opet, misle: „Naredio knez krštenje, pa sam se krstio; naredio da se klanjam Hristu, i ja se klanjam; ali zašto bih štedeo sira prema neznabožačkim đavolima, ili im ne bacao pečene repe, ili odlivao pene s piva? Ako to ne učinim, onda će mi konji propasti, ili će mi se krava ugušiti, ili će joj mleko biti krvavo, ili će žetvu štogod omesti.“ Mnogi tako i rade, pa postaju sumnjivi. A oni to čine iz neznanja i iz straha od đavola. Đavolima je ranije bilo dobro. Imali su svoje gajeve, velike drvene kuće i konje za jahanje. Pa su čak i desetak uzimali. A danas – gajevi su posečeni i oni

nemaju šta da jedu. Otkako po gradovima zvone zvona, ta se rugoba posakrivala u najgušće šume i tamo se od žalosti vije. Pođe Litvanac u šumu, a u čestaru ga tek povuče koji od njih za kožuh i kaže: „Daj!“ Pa neki i daju, ali ima i odvažnih ljudi; oni ne samo da ne daju nego ih čak i hvataju. Nasuo jedan prženoga graha u volujsku mešinu i odmah mu je u nju ušlo trinaest đavola. On ih onda zatvorio čepom od oskоруše i odneo u Vilnu da proda franjevcima; oni su mu rado dali dvadeset skojaca⁵ da bi uništili neprijatelje imena Hristova. Video sam i ja tu mešinu, iz koje se nadaleko širio nekakav smrad, jer su oni nečastivi duhovi na taj način izražavali svoj strah od osvećene vode.

– A ko je izračunao da ih je bilo trinaest? – upita odrešito trgovac Gamrot.

– Litvanac koji ih je video kad su ušli. I po samome smradu se videlo da su tu, jer čep nije nikako voleo da vadi.

– Čuda su to, čuda! – uzviknu jedan vlasteličić.

– Nagledao sam se ja mnogo velikih čuda, jer mora se priznati da je to dobar narod. Ali kod njih je sve osobito. Svi su čupavi. Jedva se poneki knez češlja. Hrane se pečenom repom i vole je više od svih jela, jer, vele, od nje raste hrabrost. U svojim drvenim kućama žive zajedno sa stokom i zmijama. U piću i jelu ne znaju meru. Nimalo ne cene udate žene, ali devojke veoma poštuju i priznaju im veliku moć. „Neka te“, vele, „devojka samo protrlja po trbuhu, pa će te odmah proći proliv.“

⁵ Skojac – srebrnik.

– More, ako su devojke lepe, onda čovek i da ne žali ako ga dobije – uzviknu prijatelj Ajertreter.

– Pitajte za to Zbiška – odgovori Mačko iz Bogdanjeca.

– Ima ih divnih – reče on. – Zar Ringala nije bila divna?

– Kakva je to Ringala? Grešnica neka, šta li?

– Šta?! Niste čuli za Ringalu? – upita Mačko.

– Nismo.

– Pa to je sestra kneza Vitolda, a žena mazurskog kneza Henrika.

– Tä šta govorite?! Kakvog kneza Henrika? Postojao je jedan mazurski knez toga imena, koji je bio izabran za plockog biskupa, ali on je umro.

– Pa to je taj. Trebalo je da mu dođe odobrenje iz Rima, ali smrt mu ga je dala ranije, jer svojim postupkom očividno nije odobravao Boga. Ja sam onda baš doneo knezu Vitoldu pismo od pana Jaska iz Olesnice, kad je u Rittersverder stigao od kralja knez Henrik, novi plocki biskup. Vitoldu je već bio dodijao rat, ponajviše stoga što nije mogao da osvoji Vilnu, a našem su kralju dodijala rođena braća i njihova raskalašnost. Kralj je video da je Vitold okretniji i pametniji nego njegovi rođeni, pa mu je poslao biskupa s predlogom da napusti krstaše i pokori mu se, a zauzvrat mu obećao upravu nad Litvom. Vitold je bio uvek željan promena, pa je ljubazno saslušao izaslanstvo. Bilo je i zabava i megdana. Novi biskup je rado izjahivao na konju, mada mu to ostali biskupi nisu odobravali, i pokazivao svoju vitešku snagu na megdanimu. A, kao što je poznato, svi mazurski kneževi su od kolena snažni; čak i devojke iz te porodice lako lome potkovice.

Jednom prilikom knez je izbacio iz sedla tri viteza, a drugi put pet. Od naših je oborio mene, dok je konj pod Zbiškom seo pri sudaru. A sve nagrade je primao iz ruke divne Ringale, pred koju bi klekao u punoj opremi. Toliko su se zavoleli da su na gozbama njega od nje vukli za rukave iskušenici koji su s njim došli, a nju je zadržao brat Vitold. Onda knez reče: „Daću sâm sebi odobrenje, koje će mi potvrditi bilo rimski, bilo avinjonski papa. A venčanje mora biti odmah, jer ću izgoreti!“ Veliki je to greh bio. Vitold se ne hte protiviti da ne bi naljutio kraljevog poslanika i oni se venčaše. A zatim odoše prvo u Suraz, pa onda u Sluck, na veliku žalost moga Zbiška, koji je, po nemačkom običaju, izabrao kneginju za gospodaricu svoga srca i zavetovao joj se na večitu vernost.

– Da – prekide ga Zbiško – to je istina. A zatim se govorilo da je kneginja Ringala otrovala muža pošto je uvidela da joj ne pristoji da bude žena kneza biskupa i da nad njima ne može da bude božjega blagoslova, jer se on, iako se oženio, nije hteo odreći svog duhovnog dostojanstva. Kad sam ja to čuo, zamolio sam jednog svetog pustinjaka kod Lublina da me od toga zaveta razreši.

– To je, istina, bio pustinjač – odgovori Mačko i nasmeja se – ali ne bih rekao da je bio svetac, jer smo ga u petak zatekli u šumi gde sekirom razbija medveđe kosti i isisava iz njih srž, tako da mu je sve klokotalo u grlu.

– Ali on je govorio da srž nije meso i da je, sem toga, dobio za to dopuštenje, pošto posle srži ima čudna priviđenja u snu i sutradan može da predskazuje do podne.

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura
Agencija Mahačma

Korektura
Agencija TEA BOOKS

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-401-3
(knjiga prva)

ISBN 978-86-6457-360-3
(celina)

Henrik Sjenkjevič
KRSTAŠI
knjiga prva

Tiraž
1000 primeraka

Beograd, 2021.

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, **www.dereta.rs**

KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.162.1-31

СЈЕНКЈЕВИЧ, Хенрик, 1846–1916

Krstaši. Knj. 1 / Henrik Sjenkjevič ; prevod sa poljskog
Lazar R. Knežević. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2021
(Beograd : Dereta). – 485 str. ; 21 cm. – (Biblioteka Tragom
klasika / [Dereta])

Prevod dela: Krzyczacy / Henryk Sienkiewicz. – Tiraž 1.000.
– Napomene uz tekst.

ISBN 978-86-6457-401-3

ISBN 978-86-6457-360-3 (niz)

COBISS.SR-ID 44357897

Biblioteka

TRAGOM KLASIKA

Urednik izdanja

Tea Jovanović

Naslov originala

Henryk Sienkiewicz

KRZYZACY

H. Sjenković

KRSTAŠI

knjiga druga

Prevod sa poljskog
Lazar R. Knežević

 dereta

DRUGA KNJIGA

U istoj dvorani sedeo je te večeri za stolom stari Zigfrid de Leve, koji je posle smrti komtura Danvelda uzeo upravu Ščitna u svoje ruke. Pored njega bili su brat Rotgjer, vitez De Bergov, nekadašnji Jurandov sužanj, i dva mlada vlastelina, iskušenika, koji su se spremali da ubrzo ogrnu bele plaštove.

Napolju je besneo zimski vetar, tresao prozorske olovne ramove, povijao plamen od buktinja u gvozdanim obručima i s vremena na vreme ugonio kolutove dima iz kamina u dvoranu. Mada su se okupili na savetovanje, među braćom je vladala tišina, jer su svi očekivali da progovori prvo Zigfrid. A on je naslonio laktove na sto, spleo šake iznad svoje oborene glave i sedeo sumoran, lica pokrivenog senkom i s teškim mislima u duši.

– O čemu ćemo se savetovati? – upita najzad brat Rotgjer.

Zigfrid podiže glavu, pogleda u govornika, pa se trže iz misli i reče:

– O porazu i o tome šta će reći majstor i savet; o tome da usled naših dela ne proiziđe šteta za celo bratstvo.

Zatim opet umuče, ali ubrzo se osvrte oko sebe i pomirisa:

– Ovde se još oseća krv.

– Ne, komture – odgovori Rotgjer. – Naredio sam da se pod opere i okadi sumporom. Ovde se oseća sumpor.

A Zigfrid pređe čudnim pogledom po prisutnima, pa reče:

– Smiluj se, duše svetlosti, dušama brata Danvelda i brata Gotfrida!

Oni pojmiše da je tražio od Gospoda milost za te duše stoga što mu je, kad se spomenuo sumpor, pao na pamet pakao, te ih žmarci prođoše kroz kosti i odgovoriše svi zajedno:

– Amin, amin, amin!

Neko vreme su se opet čuli samo hujanje vetra i lupa prozorskih ramova.

– Gde su tela komtura i brata Gotfrida? – upita starac.

– U kapeli. Sveštenici im pevaju molitve.

– Zar su već u sanducima?

– U sanducima. Komturu je pokrivena glava, jer su smrskani i lice i lobanja.

– Gde su ostali leševi i ranjenici?

– Leševi stoje na snegu da bi se održali dok im ne pograde sanduke, a ranjenici su već previjeni u bolnici.

Zigfrid opet splete šake nad glavom.

– I sve je to učinio jedan čovek? Duše svetlosti, ne zaboravi na bratstvo kad bude došlo do velikog rata s tim vučjim plemenom!

Na to Rotgjer podiže pogled uvis kao da se nečega seća, pa reče:

– Slušao sam pod Vilnom kako je sombijski upravnik govorio svome bratu, velikome majstoru: „Ako ne izazoveš veliki rat i ne satreš ih tako da im ni ime ne ostane, onda teško nama i našem narodu.“

– Daj bože takav rat i sukob s njima! – reče jedan od iskušenika.

Zigfrid ga pogleda oštro, kao da je hteo da mu kaže: „Mogao si danas da se sukobiš s jednim od njih“, ali kad vide sitnoga i mladoga iskušenika i kad se, možda, seti da ni sâm, mada je bio slavljen zbog junaštva, nije hteo ići u sigurnu smrt, on zaboravi prekor i zapita:

– Ko je od vas video Juranda?

– Ja – odgovori De Bergov.

– Živ?

– Živ je. Leži u istoj mreži u koju smo ga upleli. Kad se osvestio, vojnici su hteli da ga dotuku, ali kapelan nije dao.

– Ne smemo ga dotući. Čuven je među svojim, pa bi nastala strašna povika – odgovori Zigfrid. – Nećemo moći da zatajimo ni ovo što se desilo, pošto je bilo isuviše svedoka.

– Pa šta onda da govorimo i činimo? – upita Rotgjer.

Zigfrid se zamisli, pa najzad reče:

– Vi, plemeniti grofe De Bergove, idite u Malborg, majstoru. Ječali ste u ropstvu kod Juranda, a gost ste našega bratstva. Stoga će vam, kao gostu kome nije potrebno da govori u našu korist, pre poverovati. Recite šta ste videli. Kako je Danveld oteo od pograničnih razbojnika neku devojčicu i poverovao da je to Jurandova ćerka, pa je javio

Jurandu; kako je Jurand došao u Ščitno i kako se dogodilo ono što i sami znate.

– Oprostite, pobožni komture – reče De Bergov. – U Spihovu sam podnosio teško ropstvo, pa bih, kao vaš gost, uvek rado svedočio u vašu korist. A da bi mi savest bila mirna, recite mi ovo: zar u Ščitnu nije bila prava Jurandova ćerka i zar nije Danveldovo verolomstvo dovelo njenoga oca do besnila?

Zigfrid de Leve zastade malo sa odgovorom. U njegovoj prirodi bilo je duboke mržnje prema poljskom plemenu, surovosti kojom je nadmašio čak i Danvela i grabljivosti, oholosti i lakomosti kad se ticalo bratstva, ali u njoj nije bilo naklonosti prema laži. Život mu je najviše zagorčavalo i nagrizalo to što su u poslednje vreme poslovi njegovoga bratstva, usled nekažnjavanja i samovolje, pošli takvim tokom da je laž postala jedno od najvažnijih i neophodnih sredstava za njegovo održanje. Kako je Bergovljevo pitanje dodirnulo jednu od najbolnijih struna njegove duše, on mu tek posle dugoga ćutanja odgovori:

– Danveld je pred Bogom, koji mu sudi, a vi, grofe, ako vas zapitaju za vaše mišljenje, onda kažite šta hoćete. A ako vas upitaju za ono što su oči vaše videle, onda odgovorite da ste na ovome podu, pre no što smo toga pomahnitalog čoveka uhvatili u mrežu, pored ranjenika, videli i devet leševa, a među njima i leševe Danvela, brata Gotfrida, Fon Brahta, Hjuza i dvojice plemenitih mladića. Bože, podaj im večni mir. Amin!

– Amin, amin! – povikaše opet iskušeni.

– I kažite još – dodade Zigfrid – da niko od nas nije prvi potegao mač na Juranda, mada je Danveld imao nameru da potčini neprijatelja bratstva.

– Pričaću samo ono što sam očima video – odgovori De Bergov.

– A pred noć budite u kapeli, gde ćemo doći i mi da se zajedno pomolimo za duše umrlih – odgovori Zigfrid, pa mu pruži ruku u znak zahvalnosti i oproštaja, jer je za dalje save-tovanje želeo da ostane nasamo s bratom Rotgjerom, koga je voleo kao svoje oči i kao što otac voli jedinca sina. Zbog te prekomerne ljubavi činjene su čak i razne pretpostavke, no niko nije ništa znao pouzdano, naročito što je vitez, koga je Rotgjer smatrao za oca, još živio u svome zamku u Nemačkoj i nije se nikad odricao ovoga sina.

Po Bergovljevom odlasku Zigfrid isprati i ona dva isku-šenika pod izgovorom da nadgledaju dovršenje mrtvačkih sanduka za vojnike koje je pobio Jurand, pa kad se za njima zatvoriše vrata, on se živo okrenu Rotgjeru i reče:

– Slušaj šta ću ti reći. Ima samo jedan način da niko živ ne dozna da je kod nas bila prava Jurandova ćerka.

– To neće biti teško – odgovori Rotgjer – pošto o njenom boravku ovde nije znao niko sem Danvela, Gotfrida, nas dvojice i one služavke koja je čuva. Danveld je naredio da opiju i obese sve ljude koji su je doveli iz šumskog dvora. Bilo je nekih među gradskom posadom koji su nešto sluti-li, ali njima je pomela pamet ona luckasta devojkica, pa sad ne znaju da li smo se mi prevarili ili je zaista neki čarobnik izmenio Jurandovu ćerku.

– To je dobro! – reče Zigfrid.

– A ja sam, plemeniti komture, pomišljao da bi bilo dobro, pošto Danveld nije više živ, da bacimo krivicu na njega.

– I da priznamo pred celim svetom da smo, u vreme mira i pregovora s mazurskim knezom, oteli s njegovog dvora kneginjinu hranjenicu i omiljenu dvorkinju? Ne, to ne može biti. Na dvoru su nas videli zajedno s Danveldom, a i veliki bolničar, njegov krvni rođak, zna da smo uvek radili zajednički. Ako optužimo Danvelda, on će nam se osvetiti.

– Da razmislimo – reče Rotgjer.

– Da razmislimo i nađemo dobar izgovor, jer inače teško nama! Kad bismo Jurandovu vratili, ona bi sama kazala da je nismo oteli od razbojnika, nego da su je ljudi koji su je uhvatili doveli pravo u Ščitno.

– Tako je.

– Ne plašim se ja samo odgovornosti. Knez će se žaliti poljskome kralju i njegovi izaslanici će po svim dvorovima nadati dreku na naše nasilje, na našu izdaju i na naš zločin. A koliko bi to bilo štetno po bratstvo! I sâm majstor, kad bi znao istinu, morao bi narediti da se devojka sakrije.

– A zar i ovako, kad ona nestane, neće kriviti nas? – upita Rotgjer.

– Neće. Brat Danveld je bio prepreden čovek. Sećaš li se da je postavio Jurandu uslov ne samo da on dođe u Ščitno nego da pre toga objavi i napiše knezu kako ide da otkupi ćerku od razbojnika i da zna da ona nije kod nas.

– Jeste, ali kako da opravdamo u tome slučaju ovo što se desilo u Ščitnu?

– Kazaćemo da smo znali da Jurand traži ćerku, a kako smo oteli od razbojnika jednu devojkicu koja nije umela da kaže ko je, mi smo poverovali da je to njegova kći, pa smo mu tako i javili. A on je, kad je došao i video tu devojkicu, pomahnitao i, zaluden zlim duhom, prolio toliko nevine krvi da ni poneki boj ne staje više.

– Doista – odgovori Rotgjer – iz vas govore razum i iskustvo. Danveldova zla dela, makar na njega i bacili svu krivicu, uvek bi pala na celo bratstvo, pa prema tome i na sve nas, na savet, pa i na samog majstora. A ovako će se dokazati naša nevinost, pa će sve pasti na Juranda, na mržnju Poljaka i na njihove veze s paklenim silama.

– A u tom slučaju može nam suditi ko hoće, bilo papa, bilo rimski car!

– Da.

Nasta kratko ćutanje, pa brat Rotgjer upita:

– Dakle, šta ćemo s Jurandovom?

– Videćemo!

– Dajte je meni.

Zigfrid ga pogleda, pa odgovori:

– Ne. Slušaj, mladi brate, kad se tiče bratstva, ne praštajte ni čoveku ni ženi, ali ne praštajte ni sebi. Danvela je Bog kaznio stoga što nije hteo samo da osveti bratstvo nego i da zadovolji svoju strast.

– Loše sudite o meni – reče Rotgjer.

– Ne praštajte sebi – prekide ga Zigfrid – jer će vam omekšati i telo i duša i koleno onoga tvrdog plemena pritisnuće vaše grudi tako da više nećete ustati! – Zatim i po

treći put nasloni sumorno glavu na ruku, ali očevidno se obraćao samo svojoj savesti i samo o sebi mislio, jer ubrzo reče: – I mene pritiska mnogo ljudske krvi, mnogo bola i mnogo suza. I ja se nisam ustezao da idem i drugim putevima kad se ticalo bratstva i kad sam znao da neću uspeti silom. Ali kad stanem pred Gospoda, koga poštujem i volim, ja ću mu reći: „To sam učinio za bratstvo, a za sebe sam izabrao samo patnju.“

Onda se uhvati za slepoočnice, diže uvis glavu i oči i povika:

– Odrecite se uživanja i razvrata, očvrsnite svoja tela i srca, jer u vazduhu vidim belinu orlova perja i orlove kandže, crvene od krstaške krvi...

Njegove reči prekide tako strašan nalet vihora da se jedan prozor iznad galerije otvori s treskom i cela se dvorana ispuni pahuljicama snega i zavijanjem i fijukanjem bure.

– U ime duha svetlosti, strašna je ovo noć – reče stari krstaš.

– Noć nečistih sila – odgovori Rotgjer. – Nego, zašto, gospodine, umesto „u ime Boga“, govorite „u ime duha svetlosti“?

– Duh svetlosti je Bog – odgovori starac. Zatim zapita kao da bi hteo da skrene razgovor na drugu stranu: – Da li se uz Danveldovo telo nalaze sveštenici?

– Da.

– Bože, budi mu milostiv! – uzviknu on, pa obojica začutaše.

Najzad Rotgjer pozva sluge i naredi im da zatvore prozor i poprave buktinje. A kad oni iziđu, on opet upita:

– Šta ćemo s Jurandovom? Hoćete li da je vodite u Inzbruk?

– Odvešću je u Inzbruk i učiniću s njom onako kako bratstvo bude zahtevalo.

– A šta ja da radim?

– Imaš li u duši smelosti?

– Čime sam vam dao povoda da sumnjate u to?

– Ne sumnjam, jer te poznajem i volim te zbog tvoga junaštva više no ma koga na svetu. Idi na dvor mazurskoga kneza i ispričaj mu sve što se ovde dogodilo, onako kako smo se ovde dogovorili.

– Zar da se izložim sigurnoj smrti?

– Ako tvoja smrt može da koristi bratstvu, onda si dužan to da učiniš. Ali ne! Oni ne čine zlo gostu. Ne čeka tebe smrt, sem ako te neko ne pozove na dvoboj, kao što je učinio onaj mladi vitez koji nas je sve pozvao. On ili ko drugi, ali to nije ništa strašno...

– Toga se ne plašim! Ali mogu me uhvatiti i baciti u tamnicu.

– Neće to učiniti. Imaj na umu da postoji Jurandovo pismo knezu, a ti ćeš pored toga ići da se žališ na Juranda. Ispričaćeš verno šta je učinio u Ščitnu, pa će morati da ti veruju. Dakle, mi smo mu javili da imamo jednu devojkicu i pozvali smo ga da dođe da je vidi. A on je došao, poludeo, komtura ubio i ljude nam isekao. Šta će moći da kažu kad im to budeš rekao? Dogleće se već po celoj Mazurskoj čuti za

Danveldovu smrt, pa oni neće smeti da se žale. Jurandovu će, naravno, tražiti i dalje, ali pošto postoji Jurandovo pismo da ona nije kod nas, oni nas ne mogu sumnjičiti. Treba biti hrabar i pozatvarati im usta, jer će oni svakako pomisliti da se niko od nas ne bi usudio da dođe k njima da smo krivi.

– Tako je. Krenuću na put čim sahranimo Danvelda.

– Bog te blagoslovio, sine! Kad učinimo sve kako treba, oni ne samo da te neće zadržati nego će morati da se odreknu Juranda, kako ne bismo mi mogli da kažemo: „Eto kako oni s nama postupaju!“

– Treba da se žalimo svima dvorovima.

– Za to će se postarati veliki bolničar, nešto i stoga što mu je Danveld krvni rođak.

– Jest, ali ako bi onaj spihovski đavo preživeo i dobio slobodu...

Zigfrid pogleda sumorno preda se, pa odgovori lagano i pobednički:

– I ako dobije slobodu, neće nikad reći nijedne reči žalbe na bratstvo.

Zatim nastavi da poučava Rotgjera kako da govori i šta da traži na mazurskom dvoru.

34.

Glas o događaju u Ščitnu ipak stiže u Varšavu pre brata Rotgjera i izazva čuđenje i uznemirenost. Ni knez ni ostali nisu mogli da shvate šta se dogodilo. Pre kratkog vremena Nikolaj iz Dlugolasa spremao se na put u Malborg s kneževim pismom, u kojem se ovaj gorko žalio što su Danusju oteli razuzdani pogranični komturi i skoro s pretnjom tražio da je odmah vrate. Utom je došlo pismo od baštinka iz Spihova, koji je javljao da njegovu ćerku nisu oteli krstaši, nego obični pogranični razbojnici i da će je ubrzo osloboditi za otkup. Stoga poslanik nije otišao, jer nikome nije ni na um palo da su krstaši iznudili takvo pismo od Juranda pod pretnjom da će mu umoriti dete.

I ovako je bilo teško razumeti ono što se dogodilo, pošto su pogranični razbojnici, bilo kneževi, bilo krstaški podanici, vršili napade leti, a ne zimi, kad im je sneg izdavao trag. A napadali su obično trgovce ili su pljačkali sela, u kojima su hvatali ljude i plenili im stoku. Ali da se osmele da uvrede samoga kneza i otmu njegovu vaspitanicu, a uz to i ćerku silnoga i strašnoga viteza, to je prosto premašivalo ljudsku veru. No i to, kao i sve druge sumnje, pobijalo je Jurandovo

pismo, s njegovim pravim pečatom, utoliko pre što ga je ovog puta doneo čovek za koga se znalo da je iz Spihova.

Kad su sve sumnje postale nemoguće, knez se toliko naljutio kako ga odavno nisu videli i naredio je da se pošalje potera na celoj granici njegove kneževine, a pozvao je i plockoga kneza da to učini i da ne štedi kazne.

I baš tada je stigla vest o događaju u Ščitnu. Usled toga što je išla od usta do usta, ona je stigla desetostruko uvećana. Pričalo se kako je Jurand došao do zamka sa šest pratilaca, kako je upao kroz otvorenu kapiju i izvršio takav pokolj da je od posade malo ko ostao, kako su morali da šalju za pomoć u obližnje zamkove i da sazivaju oružane vitezove i pešadijske čete, koje su tek posle dvodnevne opsade uspele da povrate zamak i da ubiju Juranda i njegove drugove. Govorilo se i to da će ta vojska sad verovatno preći granicu i da će nesumnjivo početi veliki rat. Knez je znao koliko je velikom majstoru stalo do toga da u slučaju rata s poljskim kraljem vojske obe mazurske kneževine ostanu po strani, pa nije verovao tim glasinama. Za njega nije bila tajna da se majstor bojava rata i da nikakva ljudska sila ne bi zadržala Poljake iz kraljevine kad bi krstaši počeli rat s njim ili sa Zjemovitom plockim. Majstor je znao da do toga mora doći, ali želeo je da ga odloži, prvo stoga što je bio mirnoga duha, a drugo što je za borbu sa silnim Jagelom trebalo spremiti vojsku kakvu bratstvo dotle nikad nije imalo, a u isti mah i obezbediti sebi pomoć ne samo nemačkih kneževa i vitezova nego i celoga Zapada.

Knez se, dakle, nije plašio rata, ali ipak je hteo da zna šta se dogodilo i šta treba da misli o događaju u Ščitnu, o Danusjinom nestanku i svim tim glasovima koji su dolazili s granice. Stoga se, mada nije trpeo krstaše, obradovao kad mu je jedne večeri streljački kapetan javio da je došao jedan krstaški vitez i da ga moli za prijem.

Pri svem tom on ga je dočekaao gordo i, mada je odmah poznao da je to jedan od braće koja su bila u šumskom dvorcu, napravio se da ga se ne seća i zapitao ga je ko je, otkuda dolazi i šta ga dovodi u Varšavu.

– Ja sam brat Rotgjer – odgovori krstaš. – Pre kratkoga vremena imao sam čast da se poklonim pred vašom kneževskom milošću.

– Pa, kad ste brat, zašto nemate na sebi obeležja svoga bratstva?

Vitez stade da se pravda kako nije ogrnuo beli plašt samo stoga što bi ga, da je to učinio, nesumnjivo uhvatili ili ubili mazurski vitezovi.

– Svuda, u celome svetu i u svima kraljevinama i kneževinama, krst na plaštu čuva i izaziva ljubav i gostoprimstvo. Jedino u kneževini Mazurskoj krst izlaže smrti čoveka koji ga nosi.

Knez ga ljutito prekide:

– Ne krst, jer krst i mi celivamo, nego vaše nepoštenje. A ako vas gdegod dočekuju bolje, to je stoga što vas manje poznaju – reče on. A zatim, kad vide da se vitez veoma zbunio od tih reči, on ga upita: – Jeste li bili u Ščitnu i znate li šta se tamo dogodilo?

– Bio sam u Ščitnu i znam šta se tamo dogodilo – odgovori Rotgjer. – Ovamo dolazim ne kao nečiji izaslanik, nego stoga što mi je iskusni i bogobojažljivi komtur iz Inzbruka rekao: „Naš majstor voli pobožnoga kneza i veruje u njegovu pravičnost. Stoga, dok ja odem u Malborg, ti idi u Mazursku i iznesi našu nepravdu, našu sramotu i našu nesreću. Pravični gospodar svakako neće pohvaliti narušioca mira i surovoga napasnika koji je prolio toliko hrišćanske krvi kao da je sluga satanin, a ne Hristov.“

Zatim stade da priča sve što se dogodilo u Ščitnu: kako su oni sami pozvali Juranda da vidi nije li devojčica koju su oteli od razbojnika njegova ćerka, a on je, umesto da bude zahvalan, pao u ludilo, kako je ubio Danvelda, brata Gotfrida, Engleza Hjuza, Fon Brehta, dva paža i mnogo vojnika; kako su oni, odani božjim zapovestima, ne hoteći da ubijaju, morali na kraju da upletu u mrežu strašnoga čoveka, koji je onda digao oružje na samoga sebe i strašno se izranjavio; kako je najzad, ne samo u zamku no i u varoši, bilo ljudi koji su posle borbe, usred zimske mećave, čuli noću nekakav strašan smeh i glasove koji su vikali u vazduhu: „Naš Jurand! Neprijatelj krsta! Prolivač nevine krvi! Naš Jurand!“

Celo krstaševo pričanje, a osobito njegove poslednje reči, učinilo je silan utisak na sve prisutne. Prosto ih spopade strah da Jurand zaista nije pozvao u pomoć nečiste sile, pa stoga nastade mrtva tišina. No kneginja, koja je bila prisutna i koja je volela Danusju i nosila u srcu neutoljivu žalost za njom, obrati se Rotgjeru s neočekivanim pitanjem:

– Vi kažete, viteže, da ste Juranda pozvali u Ščitno stoga što ste, kad ste oteli idiotkinju od razbojnika, pomislili da je to njegova kći?

– Da, milostiva gospo – odgovori Rotgjer.

– A kako ste to mogli misliti kad ste u šumskom dvorcu videli pored mene pravu Jurandovu?

Brat Rotgjer se zbuni, jer se nije nadao tome pitanju. Knez ustade i upre oštar pogled u krstaša, a Micolaj iz Dlugolasa, Mrkota iz Mocaževa, Jasko iz Jagjelnjice i ostali mazurski vitezovi priskočiše odmah kaluđeru i stadoše naizmenično da ga zapitkuju strašnim glasovima:

– Kako ste mogli to misliti? Govori, Nemče! Kako je to moglo biti?

A brat Rotgjer se pribra i reče:

– Mi kaluđeri ne gledamo u ženskinje. U šumskome dvorcu bilo je uz milostivu kneginju mnogo dvorkinja, ali niko od nas nije znao koja je među njima Jurandova kći.

– Danveld je znao – javi se Micolaj iz Dlugolasa. – Čak je u lovu i razgovarao s njom.

– Danveld stoji pred Bogom – odgovori Rotgjer. – O njemu ću vam reći samo to da su na njegovom mrtvačkom kovčegu nađene sutradan rascvetale ruže, koje u ovo zimsko doba nije mogla da položi ljudska ruka.

Opet nastade ćutanje.

– A otkud ste znali da su razbojnici oteli Jurandovu? – zapita knez.

– Bezbožnost i drskost toga dela razglasila se i kod nas, kao i ovde. Kad smo čuli to, držali smo blagodarenje što je

iz šumskog dvorca oteta samo obična dvorkinja, a ne i koje rođeno dete vaše milosti.

– Ali ipak mi je čudno kako ste mogli smatrati običnu idiotkinju za Jurandovu kćer.

Brat Rotgjer odgovori:

– Danveld je govorio ovako: „Satana često izdaje svoje sluge, pa je možda izmenio Jurandovu kćer.“

– Kao prosti ljudi, razbojnici nisu mogli da podražavaju Kalebov rukopis i Jurandov pečat. Ko je to mogao da učini?

– Zli duh.

Opet niko ne ume da nađe odgovor, a Rotgjer pogleda kneza pravo u oči i reče:

– Ta pitanja su za mene kao udarci mača u prsa, jer se u njima nalaze sumnja i podozrenje. Ali uveren u božju pravičnost i u moć istine, ja pitam vašu kneževsku milost: da li je i sâm Jurand sumnjao da smo to mi učinili i, ako jeste, zašto je, pre no što smo ga pozvali u Ščitno, tražio po celoj granici razbojнике da od njih otkupi ćerku?

– Dabome... tako je – reče knez. – Ako što i sakriješ od ljudi, nećeš sakriti od Boga. Sumnjao je na vas u prvi mah, ali kasnije... kasnije je mislio drukčije.

– Eto kako sjaj istine pobeđuje tamu – reče Rotgjer, pa pređe pobedničkim pogledom po dvorani, jer je pomislio da je u krstaškim glavama više pameti i dosetljivosti no u poljskim i da će ovo pleme večito služiti bratstvu kao plen i hrana, kao što su muve plen i hrana pauku.

Stoga odbaci dotadašnju udvornost, priđe knezu i obrati mu se podignutim i napadačkim glasom:

– Učinite nam, gospodaru, pravdu, naknadite naše gubitke, naše suze i našu krv! Onaj prokletnik je bio vaš podanik. Stoga nam u ime Boga, od koga potiče vlada kraljeva i kneževa, u ime pravičnosti i krsta, naknadite našu krv i popravite učinjenu nepravdu!

Knez ga začuđeno pogleda:

– Za boga miloga! – reče. – Šta ti hoćeš? Ako je Jurand u ludilu prolio vašu krv, zar ja treba da odgovaram za ludilo?

– Gospodaru, on je bio vaš podanik – reče krstaš. – U vašoj kneževini se nalaze njegova zemlja, njegova sela i njegov grad, u kojem je držao zaslužnjene sluge našega bratstva. Neka bar to imanje, neka bar te zemlje i onaj bezbožni gradić postanu odsad svojina bratstva. Istina, to neće biti dostojna naknada za onu plemenitu prolivenu krv niti će ona uskrsnuti mrtve; ali možda će, bar delimično, ublažiti božji gnev i umanjiti sramotu koja bi inače pala na celu kneževinu. O, gospodaru, naše bratstvo svuda drži zemlje i gradiće koje mu je dala ljubav i pobožnost hrišćanskih kneževa, samo ovde nema pod svojom upravom ni pedlja zemlje. Pa neka se nepravda, koja do nebesa vapi za osvetom, bar tako naknadi, kako bismo mogli reći da i ovde žive ljudi koji imaju u srcu strah od Boga.

Knez se na to još više začudi i odgovori tek posle poduzetog ćutanja:

– Rana mi božjih! Pa po čijoj je milosti vaše bratstvo ovde ako nije po milosti mojih predaka? Zar vam je malo onih predela, zemalja i varoši koje su nama i našem narodu negda pripadali, a koji su danas vaši? Pa još je živa Jurandova

ćerka, pošto još niko nije javio za njenu smrt, a vi već hoćete da uzmete siročetov miraz i da se za nepravdu naplatite siročetovim hlebom.

– Gospodaru, kad već priznajete da nam je učinjena nepravda, onda je naknadite onako kako vam nalažu vaša kneževska savest i vaša pravična duša – odgovori Rotgjer i obrađova se, jer pomisli: *Sad ne samo da se neće tužiti no će se još savetovati kako da operu ruke i izvuku se iz ove nezgode. Niko nam više ništa neće prebaciti i naša će slava biti bez mrlje, kao beli krstaški plašt.*

Utom se iznenada ču glas staroga Mikolaja iz Dlugolasa.

– Ogovaraju vas da ste lakomi i bogzna da li s pravom, jer i ovde vam je više do dobitka no do časti bratstva.

– Tako je! – odgovoriše složno mazurski vitezovi.

A krstaš kroči nekoliko koraka, podiže ponosito glavu, odmeri ih gordo i reče:

– Ne dolazim ovamo kao poslanik, nego kao svedok učinjenoga dela i krstaški vitez, spreman da branim čast svoga bratstva rođenom krvlju. Ko bi, dakle, i pored onoga što je govorio sâm Jurand, smeo kriviti bratstvo za učešće u otmici njegove kćeri, taj neka digne ovu vitešku zalogu i neka se osloni na božji sud.

Zatim baci pred njih vitešku rukavicu, koja pade na pod. Među Mazurcima zavlada duboka tišina, jer su se bojali božjega suda, mada je mnogi od njih želeo da iskrza mač o krstašev vrat. Ni za koga nije bila tajna da je Jurand jasno izjavio kako mu dete nisu oteli krstaški vitezovi, te je svaki u

duši mislio da je pravo, a prema tome i pobjeda na Rotgjerovoj strani.

A on se još više ponese, pa se podboči i zapita:

– Ima li koga koji bi digao ovu rukavicu?

U tome trenutku jedan vitez, čiji ulazak dotle niko nije primetio, a koji je od pre nekog vremena slušao na vratima, iziđe na sredinu, diže rukavicu i reče:

– Ja sam taj! – pa baci svoju rukavicu u lice Rotgjeru, a zatim nastavi glasom koji se usred opšte tišine razlegao po dvorani kao grom: – Pred Bogom, pred dostojnim knezom i svima čestitim vitezovima u ovoj zemlji, velim ti, krstašu, da štekćeš kao pas protiv pravde i istine i pozivam te na dvoboj pešice ili na konju, kopljem ili sekirom, kratkim ili dugim mačem. I to ne na ropstvo, no do poslednjega daha, na život i smrt!

U dvorani se mogla čuti muva. Sve se oči okretoše Rotgjeru i vitez izazivaču. Njega niko ne poznade, jer je na glavi imao šlem, doduše bez vizira, ali sa okruglim obodom, koji mu je padao ispod ušiju i potpuno zaklanjao gornji deo glave, a na donji bacao jaku senku. Krstaš nije bio manje začuđen od ostalih. Zabuna, bledilo i mahniti gnev preleteše mu preko lica kao što munja preleće preko noćnoga neba. On uhvati rukom rukavicu od losove kože, koja mu je skliznula s lica i zakačila se za naramenicu, pa zapita:

– Ko si ti što izazivaš božju pravdu?

Ovaj otkopča verižicu ispod brade, skide šlem, ispod koga se ukaza plava mlada glava, i odgovori:

– Zbiško iz Bogdanjeca, muž Jurandove kćeri!

Svi se začudiše, a s njima i Rotgjer, jer niko, sem kneza, kneginje, oca Višonjeka i De Lorša, nije znao za Danusjino venčanje. Krstaši su bili uvereni da Jurandova ćerka, osim oca, nema nikakvog drugog prirodnog branioca.

U tom trenutku iziđe i gospodin De Lorš i reče:

– Svojom viteškom čašću posvedočavam istinitost njegovih reči. Ako bi ko smeo u njih da posumnja, evo mu moje rukavice!

Kako nije znao za strah i kako mu je u taj mah zaigralo srce, Rotgjer bi možda digao i tu rukavicu, ali setio se da je ovaj koji ju je bacio bio sâm po sebi veliki vlastelin, a još i krvni rođak grofa od Geldrije, pa se stoga uzdržao. To je učinio utoliko pre što je i sâm knez ustao i rekao nabranih obrva:

– Nije slobodno dizati ovu rukavicu, jer i ja svedočim da je ovaj vitez kazao istinu.

Krstaš se na to pokloni, pa se onda obrati Zbišku:

– Ako ti je drago, onda pešice, u zatvorenom krugu, sekirama.

– Ja sam te ionako prvi pozvao – odgovori Zbiško.

– Bože, daj pobedu pravdi! – uzviknuše mazurski vitezovi.

Za izdavača
Dijana Dereta

Lektura
Agencija Mahačma

Korektura
Agencija TEA BOOKS

Likovno-grafička oprema
Marina Slavković

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-6457-402-0
(knjiga druga)

ISBN 978-86-6457-360-3
(celina)

Henrik Sjenkjevič
KRSTAŠI
knjiga druga

Tiraž
1000 primeraka

Beograd, 2021.

Izdavač / Štampa / Plasman: **DERETA doo**, Vladimira Rolovića 94a,
11030 Beograd, tel./faks: 011.23.99.077; 23.99.078, **www.dereta.rs**

KNJIŽARA DERETA, Knez Mihailova 46, Beograd, tel.: 011.26.27.934, 30.33.503

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.162.1-31

СЈЕНКЈЕВИЧ, Хенрик, 1846–1916

Krstaši. Knj. 2 / Henrik Sjenkjevič ; prevod sa poljskog
Lazar R. Knežević. – 1. Deretino izd. – Beograd : Dereta, 2021
(Beograd : Dereta). – 519 str. ; 21 cm. – (Biblioteka Tragom
klasika / [Dereta])

Prevod dela: Krzyczacy / Henryk Sienkiewicz. – Tiraž 1.000.
– Napomene uz tekst.

ISBN 978-86-6457-402-0

ISBN 978-86-6457-360-3 (niz)

COBISS.SR-ID 45759753